

מתני' נזיר שגילה. תגלחת טהרה זיוס שלשים ואחד שלו: **אנודע** לו שהוא טמא. בטומאת מת זין שנטמא בתוך מלאת זין שנטמא לאחר מלאת זין לבזו זיוס קודם שהזיז קרבנותיו ושגילה: **אם טומאה ידועה.** היתה בשעה שנטמא ה"ז סותר את הכל אבל ג' לא נטמא עד לאחר הבאת קרבנותיו אפילו בטומאה ידועה אינו סותר אלא ז' כדתנן בפרק שלשה מינין (לעיל דף מו.) מי שזנרק עליו אחד מן הדמים כו' ואוקימנא בגמרא [שם] דלדברי הכל ז' סותר ומו לא: **ואם עד שלא גילה.** נודע עליו שנטמא זין בזו זיוס זין שנטמא בתוך ימי מלאת: זין כך וזין כך. זין בטומאה ידועה זין בטומאת התהום סותר את הכל: **לידה.** היא טומאת התהום שאינו סותר אם נטמא בטומאת מת וירד לטבול במערה זיוס שזיעי שלו ולאחר שילאד' מלא לשם מת שהוא קף על פני המים שבפתח המערה והוא לא הכיר זו כשירד שם לטבול אין זו טומאת התהום והוא אפי' אם לא נודע לו עד לאחר גילוח ופילו אם לא ירד לשם לטבול אלא להקיר ה"ז טמא וסותר את הכל: **אבל אם נמלא משוקע בקרקע המערה.** ושבשעה ששכנס לא היה קף בזו יש חילוק פעמים שהוא טהור ופעמים שהוא טמא כשנכנס לשם ולא נכנס בה שגילה להקיר ונודע לו לאחר גילוח המערה ה"ז טהור דזו היא טומאת התהום אבל ירד לשם לטהר מטומאת המת ואח"כ נודע לו ואפילו לאחר גילוח ה"ז טמא וסותר את הכל אע"פ שהיא טומאת התהום:

(א) פסחים פ"א ע"ש, (ב) (ל' הדמיתא) א, סס [ומספתא זין פ"ב], (ד) [לעיל ד' ע"ג], (ה) גי' אי"מ ולא אלימא למתמר או לא אמר כו', (ו) ויעי' חזק' פסחים ס' ובמנחות נח: ד"ה והלא כתבו שזה מן סוגיות התלפוזת, (ז) ל' רמי בר תמל,

תורה אור השלם

1. וכי ימות מת עליו בפתח פתא וטמא ראש נזיר ויגלה ראשו ביום שיקרבו ביום השביעי יגלחו: במדבר ו ט דבר אל בני ישראל לאמר ביום איש כי יתהוה טמא לנפש או בדרך רחוקה לבס או לדרתיבם יקשה פסח לוי: במדבר ט ט

נוסחת הריב"ן

[א] ואחר שגילה נודע לו: [ב] זיוס: [ג] אם לא: [ד] שילא משם מלא ל': [ה] ואפילו: [ו] ובשעה: [ז] שהוא טמא: [ח] הוידע: [ט] מן דרך בגלוי קף כל טומאה: [י] טמא: [יא] וי' אי' למתמר ולומר דלא מיעבי ליה הכי כי סותר ז' או כולם אלא הכי קמשי ליה כי סותר כלל או אינו סותר והס"ד:

הגהות הב"ח

(א) גמ' למ"ד כי דרך שפיר. ר"ש עיין בפסחים דף פ"א:

הגהות התוספות

1. ל' דכשיר. 2. מיות שחוק טמא טמא נמק.
3. ל' דכפיש. 4. מיות אלא טומאת התהום גמירי נמק. 5. ל' וק' ל' שנועד.
6. ל' כנו מעילת. ותימה כי. 7. ל' השתא אליבא דמאן קאמר ליה אי אליבא ליה.

מוסף רש"י

במחורת לו. שחא כזורה לו (פסחים א). כי דרך. טמא לנפש דומיא דלדך רחוקה הוא (שם). איזוהי טומאת התהום. שיהיה למיז ועושה פת (שם). המוציא מן דרך. והוא עבר על שו' אפשר שלא נגע עם או הקטו או האהיל (שם). לתרומה. לטבול בתרומה טמא. ללא הותרה זו טומאת התהום. ואילו לארכו של דרך אפילו טומאת התהום אין כפן (שם).

הכותים אין להם פרק תשיעי נזיר סג.

נזיר שגילה. תגלחת טהרה ונדע שהוא טמא אם טומאה ידועה היא סותר ואם טומאת התהום היא כלומר שנודע לו שבמקום שזכר היתה טומאת התהום ובגמרא מפרש איזו היא טומאת התהום שאין אחד צעולם מכירה והכי הילכתא גמירי לה:

אם עד שרא גילה. נודע לו זין כך וזין כך סותר זין בטומאה ידועה זין בטומאת התהום דכי גמירי טומאת התהום ללא סתרה דוקא שנודע לו אחר שגילה אבל נודע לו קודם שגילה סותר:

ביצד דין טומאת התהום ירד לטבול במערה בשביל

טומאת שכן ונמלא כזית מן המת קף על פני המערה ספק אם היה כזית מן המת בתוך המערה ששם שטבל והאחיל או שמא לא היה שם בשעה שטבל טמא דספק טומאה ברשות [הימיד] ספקו טמא ואם נודע לו אפילו אחר שגילה טמא ולא אמרינן אף כי היה כזית מן המת מוך המערה בשעה שטבל יהא טהור משום טומאת התהום לכיון שאין שום דבר מנסה עליה הוה ליה כטומאה ידועה:

משוקע בקרקע המערה.

ואי' מיקרי שפיר טומאת התהום ולכן ירד להקיר וליוס אחרון שגילה נודע לו אומה טומאה טהור משום טומאת התהום הוא: לטהר מטומאת מת. אם ירד לטהר מטומאת המת ואחר שזנרק ומנה ימי נזירותו ויגלה נודע לו כשירד למערה היה כזית מהמת משוקע במערה טמא: שחוקת טמא טמא. דכי גמירי לטומאת התהום דמת הותר דוקא לאדם שלא היה צחוקת טומאת מת: שחוקת טמא טמא² (כלומר) שרגלים לדבר. כלומר שטעם גדול ל' הואיל והוא צחוקת טומאת מת לא הותרה טומאת התהום אלא והא דנקיט ברישא ירד לטבול וצפישא ירד להקיר יש ליתן טעם לדבר דרישא רבותא קא משמע לן אף כי ירד לטבול דמסתמא דקדק ועיין היטב שלא תהא טומאה סביביו ונמלא מת קף על פי המערה מ"מ טמא משום ספק טומאה ברה"י וסיפא רבותא קמ"ל אף כי ירד להקיר ואין דרכו לטבול ולדקדק סביביו מ"מ כי משוקע בקרקע המערה טהור משום טומאת התהום: **במחורת לו.** אכל בטומאת התהום שאינה מחוורת ולא הכיר בה אחד בדרך. והעולם או אינו סותר: **רבי שמעון** בן לקיש אמר כי ירד עושה פסח כתיב איש איש כי יהיה טמא לנפש או בדרך רחוקה לכס ומדסמן טמא לנפש לדרך נאמר כי דרך וגמירי זמר מעושה פסח אבל בפרק כ"ד זולין (פסחים דף פ"א: ושם) לא קאמר הש"ס הכי והכי אימת הם במחורת לו אשכנתא זמר עושה פסח מנלן דכתיב או בדרך רחוקה כי דרך כו' משמע הם דלא פליגי ולא גמירי זמר מעושה [פסח]:

אלא כ"מ במחורת לו כי מכירה אחד בסוף העושה מאי הוי וצ"ל כ"ד זולין (ל"ד ע"ש) לא קאמר כי דקאמר למ"ד:

דךך נימא ד' ידעיי' בה כולי עלמא כי דקאמר למ"ד:

לנזיר ועושה פסח מהור.

ומיירי בטומאת התהום כדפריש' ב' בסמוך: **ומאי שנא תרומה מנזיר ועושה פסח.** בפרק כ"ד זולין (ג' ע"ש) ליתא האי פירכא דסוגיא דהתם לית לה דגמירי אהדי אלא טומאת התהום גמירי: **מאן תנא א"ר יוחנן ר"א** היא דאמר דתגלחת מעעבת. מלשמות זיין לדרבנן דאמרי דתגלחת אינה מעעבת א"כ אחר שזנרק הדס אין [עליו] עוד תורת זמר וכן שנודע לו עד שלא גילה כמי שגילת מיתה³ דכ"ל זולין (ג' ע"ש) אמר מר בר רב אשי טומאת התהום מרנה אפילו נודע לו קודם זריקה והשתא [אי?] אליבא דר"א אפילו לאחר זריקה סותר קודם גילוח ואי אליבא דרבנן הא קודם זריקה לרבנן מעעבת כקודם גילוח לר"א דהכא משמע דזכר המעכב סותר לכ"ע י"ל דלגבי עושה פסח מיירי אמר

שחוק טמא טמא. העמידו צחוקת ז' טמא: **וחוק טהור.** יוריד לשם צחוקת טהור: **שרגלים לדבר.** כלומר שהדברים נראין כך דטהור העמד על חוקו וטמא על חוקו ותיהוי חוק טהור טהור וחוק טמא טמא: **גמ' במחורת לו.** בצרכיה לו כגון טומאה ידועה סותר אבל לא על טומאה שאינה ידועה לו: **ור"ל אמר אמר קרא.** גבי עושה פסח כי יהיה טמא לנפש או בדרך רחוקה: **כי דרך טו בגלוי אף טומאה בגלוי.** לאפקוי טומאת התהום דלא והוא הדין לזמר דככל מקום שזנרק ועושה פסח כי הדדי יניחו: **בשלמא למ"ד** כי דרך. דבגלוי שפיר לכיון דאחד מכירה צסוף העולם הוי 'אגלוי: **אלא למ"ד במחורת לו כי מכירה אחד בסוף העולם.** אמאי הוי טמא והא אינה מחוורת לו: **וסו.** זין למ"ד במחורת לו זין למ"ד כי דרך כיון דמדאורייתא טומאת התהום הותרה גבי הא דתינא המוצא מת מושכב כו' מאי שנא גבי תרומה דהוי טמא וגבי זמר ועושה פסח דהוי טהור: **אלא טומאת הפסח גמירי לה.** דאינה מטמאה והכי גמירי לה דלזמר ועושה פסח בלבד אינה מטמאה אבל לתרומה לא גמירי הילכתא ומשום הכי הוי טמא: **מאן תנא.** דלס ר"א הוה קודם גילוח וטמא שזיעי אוקימנא סותר: **א"ר יוחנן ר"א היא דאמר.** בפרק ג' מינין (לעיל דף מו.) ואחר ישתה הנזיר יין [במדבר ו] אחר מעשים כולן דברי ר"א כדכיון דעדיין לא גילה כמי שנודע לו בתוך מלאת דמי וסותר את הכל דאי לרבנן כיון שזנרק עליו אחד מן הדמים שזו אינו סותר: **בעי רמי בר חמא נעמא.** בטומאת התהום בתוך ימי מלאת ונדע לו לאחר מלאת קודם הבאת קרבנותיו וקודם גילוח: **מהו צמר ידיעה אוליין.** כלומר מי אמרינן דהא דגמירינן לטומאת התהום אינה סותרת היכא דידעיה הוה לאחר מלאת אפילו היכא דנטמא בזימי מלאת או דילמא כיון דנטמא בזימי מלאת אע"ג דנדע לו לאחר מלאת ואפילו לאחר הבאת קרבנותיו לא אמרינן לטומאת התהום הותרה לו וסותר. ולרמי בר חמא דקמיבעיא ליה הכי ל' לא שמיעא ליה מתני' ואמטו להכי קמיבעיא ליה הכי אי סותר או אינו סותר כלל:

אמר שחוק טמא טמא. ואי מקרא כיון דודאי נטמא בקבר התהום מה לי היה טמא מה לי היה טהור כיון דמטומאת מת ידועה (כבר נזכר) וטמא התהום גמירי לה. וקראי דימיה לעיל אסכתא בעלמא נינהו ודוקא לנז' ועושה פסח גמירי. מאן תנא ארי' ר"א היא דאמר דתגלחת מעעבת מלשמות זיין ולטמא למתמר דאמרי אן תגלחת מעעבת משונק הדס אין עליו תורת זמר עור וכך הוי עד שלא גילה כמו משגלה: בעי רמי בר חמא נטמא תוך מלאת (ז') טומא ידועה או בקבר התהום נודע לו אחר מלאת קודם

שחוק טמא טמא. ואי מקרא כיון דודאי נטמא בקבר התהום מה לי היה טמא מה לי היה טהור כיון דמטומאת מת ידועה (כבר נזכר) וטמא התהום גמירי לה. וקראי דימיה לעיל אסכתא בעלמא נינהו ודוקא לנז' ועושה פסח גמירי. מאן תנא ארי' ר"א היא דאמר דתגלחת מעעבת מלשמות זיין ולטמא למתמר דאמרי אן תגלחת מעעבת משונק הדס אין עליו תורת זמר עור וכך הוי עד שלא גילה כמו משגלה: בעי רמי בר חמא נטמא תוך מלאת (ז') טומא ידועה או בקבר התהום נודע לו אחר מלאת קודם

שחוק טמא טמא. ואי מקרא כיון דודאי נטמא בקבר התהום מה לי היה טמא מה לי היה טהור כיון דמטומאת מת ידועה (כבר נזכר) וטמא התהום גמירי לה. וקראי דימיה לעיל אסכתא בעלמא נינהו ודוקא לנז' ועושה פסח גמירי. מאן תנא ארי' ר"א היא דאמר דתגלחת מעעבת מלשמות זיין ולטמא למתמר דאמרי אן תגלחת מעעבת משונק הדס אין עליו תורת זמר עור וכך הוי עד שלא גילה כמו משגלה: בעי רמי בר חמא נטמא תוך מלאת (ז') טומא ידועה או בקבר התהום נודע לו אחר מלאת קודם

שחוק טמא טמא. ואי מקרא כיון דודאי נטמא בקבר התהום מה לי היה טמא מה לי היה טהור כיון דמטומאת מת ידועה (כבר נזכר) וטמא התהום גמירי לה. וקראי דימיה לעיל אסכתא בעלמא נינהו ודוקא לנז' ועושה פסח גמירי. מאן תנא ארי' ר"א היא דאמר דתגלחת מעעבת מלשמות זיין ולטמא למתמר דאמרי אן תגלחת מעעבת משונק הדס אין עליו תורת זמר עור וכך הוי עד שלא גילה כמו משגלה: בעי רמי בר חמא נטמא תוך מלאת (ז') טומא ידועה או בקבר התהום נודע לו אחר מלאת קודם

(א) נראה דספר כפן וז"ל אפי' טמא משום ספק טומאה ברה"י וסיפא רבותא קמ"ל אף כי ירד להקיר וכו' אפי' טהור וכו' במת' משוקע.

עין משפט גר מצוה

כב א מיי' פ"ו מהל' מירות הל"ט: כב ב מיי' ס' הלכ' [עין כ: כד ג מיי' ע' הל"ט: כה ד מיי' ע' הל"ט: כה

פ"ה הרא"ש

נזיר שגילה. הביא קרבנותיו וניחל: אם טומאה ידועה. פ"ה טומאה שאפשר שהיתה ידועה כגון שלא היה קבר התהום סתור: טומאת התהום כדמפרש בגמ' שאין אחר מכירה בסוף העולם. אפי' שדאי טמא: אינו סותר והלכה היא בניור: אם עד שלא גילה וכבר הביא קרבנותיו: בין כך טומאה ידועה ובין כך טומאת התהום סותר: דהא דגמירי שטבל והאחיל לא סתרה דטומאת התהום לא סתרה היינו דוקא האכ דנדע לו אחר גילוח לר"א או אחר קרבנותיו לרבנן: כיצד ברה"י ספק טמא ואם נודע לו זה או אחר שגילה סותר היינו טומאה ידועה ואפי' בגמ' ספק טומאה צפה טהורה היינו ס' מנע אבל ס' אהל טמא: משוקע בקרקע המערה. במקום שטבל ובדאי נטמא אם נודע לו אחר שגילה טהור ואינו סותר היינו טומאת התהום וברישא נקט לטבול לרבותא אפי' דהטובל מטמא: נזיר מכל דבר המטמא אפי' (א) טהור לטהר מטמאת המת. כגון שהיה נזיר טמא וטבל במערה שהיה המת משוקע בה והשלים נזירותו. או טמא מת שטבל ואח"כ קבל עליו נזירות טמא וסותר שחוק טמא טמא וחוקת טהור טהור שרגלים לדבר. האי רגלים לדבר לאו מטמא מת לא נתנה הלכה לטהרה: מנה"מ דטומאת התהום אינה סותרת עליו: במחורת לו לאפקוי טומאת התהום שאינה מחוורת לו אמר כי דרך. גבי פסח כתי' איש כי יהיה טמא לנפש או בדרך רחוקה (טמא) טומאה כי דרך כפי' כיצ' פסח כיון דאחר דקאמר המת אשכחן זימי עושה פסח מנ"ל אמר קרא כי דרך. אבל סוגיא דהבא סברא דמי ליק' נז' מפסח ומר ליק' פסח מנ"ל: כל שאין מכירה א' בסוף העולם פירוש שאפשר (שארם) [שאין אדם] מכירה: בשלמא למ"ד כי דרך שפיר כיון דא' מכירה בסוף העולם הוה גלוייה כי דרך. ובפסחים קאמר עד ידיעה בה כולי עלמא כי דרך. ונזיר ועושה פסח טהור דהוי טומאת התהום כדמפרש לקמן מ"ש כי היכי דיפת נזיר מפסח למר ופסח מנ"ל למר הכי נמי לילך כל שאר דבר מנהון. והכי נמי ה"מ למפור' מנתי' המפלגא בין נודע אחר שגילה לנודע קודם שגילה דא' טמא

אמר (כבר נזכר) וטמא התהום גמירי לה. וקראי דימיה לעיל אסכתא בעלמא נינהו ודוקא לנז' ועושה פסח גמירי. מאן תנא ארי' ר"א היא דאמר דתגלחת מעעבת מלשמות זיין ולטמא למתמר דאמרי אן תגלחת מעעבת משונק הדס אין עליו תורת זמר עור וכך הוי עד שלא גילה כמו משגלה: בעי רמי בר חמא נטמא תוך מלאת (ז') טומא ידועה או בקבר התהום נודע לו אחר מלאת קודם

(א) נראה דספר כפן וז"ל אפי' טמא משום ספק טומאה ברה"י וסיפא רבותא קמ"ל אף כי ירד להקיר וכו' אפי' טהור וכו' במת' משוקע.